

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 18. listopada 2006.

Na zlo prisutno i u Crkvi kršćanin odgovara jasnim svjedočenjem za Krista

Draga braćo i sestre,

završavajući danas svoj prolazak galerijom likova apostola što ih je Isus izravno pozvao za svoga zemaljskog ivota, ne možemo ne spomenuti onoga koji je uvijek imenovan posljednji na popisima Dvanaestorice: Judu Išariotskoga. Njemu elimo ovdje pridruiti i osobu koja je potom izabrana kao njegova zamjena, to jest Matiju.

Već jednostavno ime Juda budi među kršćanima instinktivnu reakciju odbijanja i osude. Značenje naziva "Iškariotski" dvojbeno je: najčešće se tumači da ga valja shvatiti kao "čovjek iz Keriota", što bi se odnosilo na njegovo rodno selo, smješteno u blizini Hebrona i dvaput spomenuto u Svetom pismu (usp. *Jš 15,25; Am 2,2*). Drugi ga tumače kao inačicu izraza "sika", što bi podsjećalo na ratnika naoružanog noem koji se latinski zvao sica. Tu su, konačno, i oni koji u ovom nadimku vide jednostavnu transkripciju hebrejsko-aramijskog korijena riječi koji bi značio: "onaj koji ga je imao predati." Ovakav se opis nalazi dvaput u Četvrtom evanđelju, i to nakon Petrove ispovijesti vjere (usp. *Iv 6,71*), te prilikom pomazanja u Betaniji (usp. *Iv 12,4*). Ostali odlomci pokazuju da je izdajstvo bilo u tijeku, kad kau: "onaj koji ga je izdao"; tako se čita za vrijeme Posljednje večere, nakon navještaja izdaje (usp. *Mt 26,25*) te u trenutku Isusova uhićenja (usp. *Mt 26,46.48; Iv 18,2.5*). S druge strane, popisi Dvanaestorice spominju čin izdaje kao nešto što se već dogodilo: "Juda Išariotski, koji ga izda", kao što kae Marko (3,19), a Matej (10,4) i Luka (6,16) imaju sličan izričaj. Sama izdaja dogodila se u dva koraka; ponajprije u naumu, kad se Juda dogovorio s Isusovim protivnicima da će ga predati za trideset srebrnjaka (usp. *Mt 26,14-16*), a onda i u izvršenju poljupcem danim Učitelju u Getsemaniju (usp. *Mt 26,46-50*). U svakom slučaju,

evanđelisti ističu da je Juda u svemu bio apostol: on je više puta nazvan "jednim od Dvanaestorice" (*Mt 26,14.47; Mk 14,10.20; Iv 6,71*) ili kao jedan "iz broja Dvanaestorice" (*Lk 22,3*). Čak i sam Isus, govoreći apostolima i ukazujući upravo na Judu, kaže za njega: "jedan od vas" (*Mt 26,21; Mk 14,18; Iv 6,70; 13,21*). A Petar će o Judi reći da se "ubrajao među nas i imao udio u ovoj slubi" (*Dj 1,17*).

Riječ je, dakle, o liku koji je pripadao skupini onih koje si je Isus izabrao kao najbliže pratitelje i suradnike. Iz toga proizlaze dva pitanja dok nastojimo dati objašnjenje onoga što se dogodilo. Ponajprije, pitamo se kako to da je Isus izabrao ovog čovjeka i poklonio mu svoje povjerenje. Uz ostalo, premda je Juda bio blagajnik cijele skupine (usp. *Iv 12,6b; 13,29a*), u stvarnosti je nazivan i "kradljivcem" (*Iv 12,6a*). Tajanstvenost toga izbora još je zamjetnija ima li se na umu Isusov oštar sud o njemu: "Jao čovjeku onomu koji predaje Sina Čovječjega" (*Mt 26,24*). Još se više zgušnjava tajna njegove sudbine u vječnosti, znajući da se Juda "pokaja i vrati trideset srebrnjaka glavarima svećeničkim i starješinama govoreći: Sagriješih predavši krv nedunu!" (*Mt 27,3-4*). Premda se poslije otišao objesiti (usp. *Mt 27,5*), nije na nama da sudimo njegov čin, uzimajući tako mjesto Boga, beskrajno milosrdnog i pravednog.

Drugo pitanje odnosi se na motiv Judina postupka: zašto je izdao Isusa? Na to pitanje nastoje odgovoriti razne pretpostavke. Neki ukazuju na njegovu poudu za novcem; drugi zastupaju objašnjenje koje je u vezi mesijanskih očekivanja: Juda bi tako bio razočaran vidjevši da Isus u svoj naum nije uključio političko-vojno oslobođenje svoje zemlje. U stvari, evanđeoski tekstovi ističu drugi vidik: Ivan izričito kaže da je "đavao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda" (*Iv 13,2*); a slično piše i Luka: "A Sotona uđe u Judu zvanog Iškariotski koji bijaše iz broja Dvanaestorice" (*Lk 22,3*). Na taj se način nadilaze povijesni motivi te se cijeli događaj tumači na temelju osobne odgovornosti Jude, koji je jedno popustio napasti Zloga. Judina izdaja, u svakom slučaju, ostaje tajna. Isus se prema njemu odnosio kao prema prijatelju (usp. *Mt 26,50*), no, u svojim pozivima da ga se slijedi putem blaženstava nije nanosio nasilje ljudskoj volji, niti je čovjeka unaprijed zaštitio od napasti Sotone, poštujući tako ljudsku slobodu.

U stvarnosti, mogućnosti zastranjenja ljudskoga srca doista su mnoge. Jedini način da ih se spriječi sastoji se u tome da se ne stvara samo individualističko, autonomno viđenje stvari, nego da se uvijek iznova stavlja na stranu Isusovu, preuzimajući njegov način gledanja na stvari. Iz dana u dan moramo nastojati da budemo u punom zajedništvu s Isusom. Spomenimo se da se i Petar htio suprotstaviti njemu i onome što ga je čekalo u Jeruzalemu, no uzvraćeno mu je oštrim prijekorom: "Nije ti na pameti što je Bože, nego što je ljudsko!" (*Mk 8,32-33*). Petar se nakon svojega pada pokajao te je našao oprost i milost. I Juda se pokajao, no njegovo se pokajanje izrodilo u očaj koji ga je odveo u samouništenje. To je i nama poziv da uvijek imamo na umu ono što kaže sveti Benedikt na kraju vanog, 5. poglavlja svoga "Pravila": "Ne sumnjajte nikad u boansko milosrđe". U stvari, "Bog je veći od našega srca" (*1 Iv 3,20*). Vodimo, dakle, računa o dvije stvari. Prva je: Isus poštuje našu slobodu. Druga je: Isus očekuje našu spremnost na pokajanje i obraćenje; bogat je milosrđem i praštanjem. Uostalom, kad mislimo na negativnu ulogu što ju je

Juda imao, moramo je gledati u okviru Bojeg upravljanja događajima. Njegova izdaja odvela je u smrt Isusa koji je tu strašnu muku pretvorio u prostor spasonosne ljubavi i dar sebe Ocu (usp. *Gal* 2,20; *Ef* 5,2.25). Glagol "izdati" prijevod je grčke riječi koja znači "predati." Ponekad je subjekt toga glagola sam Bog: on je iz ljubavi "predao" Isusa za sve nas (usp. *Rim* 8,32). U svom otajstvenom spasenjskom naumu, Bog prihvaća neopravdiv Judin čin kao priliku za potpuno darivanje svoga Sina poradi otkupljenja svijeta.

Zaključno, elimo se spomenuti i onoga koji je nakon Uskrsa izabran namjesto izdajice. U jeruzalemskoj je Crkvi zajednica predložila dvojicu: "Josipa koji se zvao Barsaba, a prozvao se Just, i Matiju" (*Dj* 1,23), te su potom bacili kocku. Matija je konačno izabran, tako da je "pribrojen jedanaestorici apostola" (*Dj* 1,26). O njemu ne znamo mnogo, osim da je i on bio svjedok čitavoga zemaljskog Isusovog ivota (usp. *Dj* 1,21-22), ostavši mu vjeran do kraja. Veličini te vjernosti pribraja se potom boanski poziv da zauzme Judino mjesto, gotovo kao da ima nadomjestiti i njegovu izdaju. Iz toga izvlačimo i posljednju pouku: premda u Crkvi ne manjka nedostojnih kršćana i izdajnika, svatko je od nas pozvan, nasuprot zlu što ga oni čine, uspostaviti protuteu svojim jasnim svjedočanstvom za Isusa Krista, našega Gospodina i Spasitelja.